

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 159/19
U Luxembourg 19. prosinca 2019.

Presuda u predmetu C-263/18
Nederlands Uitgeversverbond i Groep Algemene Uitgevers/Tom Kabinet
Internet BV i dr.

**Prodaja rabljenih e-knjiga na internetskoj stranici jest priopćavanje javnosti koje
podliježe ovlaštenju autora**

U presudi Nederlands Uitgeversverbond i Groep Algemene Uitgevers (C-263/18), objavljenoj 19. prosinca 2019., veliko vijeće Suda odlučilo je da je stavljanje na raspolaganje javnosti e-knjige za trajno korištenje koje se provodi preuzimanjem obuhvaćeno pojmom „priopćavanje javnosti” u smislu Direktive 2001/29 o autorskom pravu¹.

Nederlands Uitgeversverbond (NUV) i Groep Algemene Uitgevers (GAU), dvije udruge čiji je cilj zaštita interesa nizozemskih izdavača, uputili su rechtbanku Den Haag (Sud u Haagu, Nizozemska) tužbu s ciljem, među ostalim, da se društvu Tom Kabinet zabrani da članovima „književnog kluba” koji je potonji stvorio na svojoj internetskoj stranici stavlja e-knjige na raspolaganje ili da reproducira te knjige. NUV i GAU ističu da te aktivnosti povređuju autorska prava njihovih članova na tim e-knjigama. Kada na prodaju nudi „rabljene” e-knjige u okviru tog književnog kluba Tom Kabinet te knjige neovlašteno priopćava javnosti. Nasuprot tomu, Tom Kabinet tvrdi da su takve aktivnosti obuhvaćene pravom distribucije, na koje se prema gore navedenoj direktivi primjenjuje pravilo iscrpljenja kada je dotični predmet – u ovom slučaju e-knjige – prodan u Uniji od strane nositelja prava ili uz njegov pristanak. To pravilo podrazumijeva da NUV i GAU, nakon prodaje predmetnih e-knjiga, više ne uživaju isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za njihovo javno distribuiranje.

Sud je smatrao da stavljanje na raspolaganje e-knjige za trajno korištenje koje se provodi preuzimanjem nije obuhvaćeno pravom „javnog distribuiranja”, propisanim u članku 4. stavku 1. Direktive 2001/29, nego „pravom „priopćavanja javnosti”, propisanim u članku 3. stavku 1. navedene direktive, za koje je iscrpljenje isključeno primjenom stavka 3. tog članka.

U prilog tom utvrđenju Sud je među ostalim zaključio iz Ugovora Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo (WIPO) o autorskom pravu, koji je bio povod toj direktivi, kao i iz njezinih pripremnih akata, da je namjera zakonodavca Unije bila pridržati to pravilo iscrpljenja za distribuciju materijalnih predmeta, kao što su knjige na materijalnom mediju. Nasuprot tomu, primjena tog pravila iscrpljenja na e-knjige mogla bi znatno više utjecati na interes nositelja autorskih prava da dobiju odgovarajuću naknadu nego u slučaju knjiga na materijalnom mediju s obzirom na to da se nematerijalni digitalni primjerci e-knjiga ne troše korištenjem pa su stoga, na eventualnom tržištu rabljene robe, savršene zamjene za nove primjerke.

Kad je konkretnije riječ o pojmu „priopćavanje javnosti”, Sud je naveo da se on mora tumačiti široko, na način da obuhvaća svako priopćavanje javnosti koja nije prisutna na mjestu na kojem se priopćavanje obavlja i, stoga, svaki takav prijenos ili reemitiranje djela za javnost putem žice ili bežičnim putem. Taj pojam ujedinjuje dva kumulativna elementa, točnije radnju priopćavanja nekog djela i priopćavanje tog djela određenoj javnosti.

¹ Direktiva 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu (SL 2001., L 167, str. 10.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 119.)

Kad je riječ o prvom elementu, iz obrazloženja prijedloga Direktive 2001/29 proizlazi da „je relevantna radnja ona radnja koja se sastoji od stavljanja djela na raspolaganje javnosti, i stoga njegova pružanja na stranici dostupnoj javnosti, radnja koja prethodi stvarnoj fazi prijenosa na zahtjev” i da „[n]ije važno je li osoba stvarno preuzela to djelo”. Stoga, prema mišljenju Suda, činjenicu da se dotična djela stavljaju na raspolaganje svakoj osobi koja se prijavi na internetskoj stranici književnog kluba treba smatrati „priopćavanjem” djela a da nije potrebno da se dotična osoba koristi tom mogućnošću na način da stvarno preuzme e-knjigu s te internetske stranice.

Kad je riječ o drugom elementu, potrebno je voditi računa osobito o broju osoba koje istodobno mogu imati pristup istom djelu, ali također i o broju onih koje mu mogu pristupiti uzastopno. U ovom slučaju je, prema mišljenju Suda, broj osoba koje istodobno ili uzastopno mogu imati pristup istom djelu preko te platforme znatan. Stoga, podložno provjeri suda koji je uputio zahtjev s obzirom na sve relevantne elemente, treba smatrati da je predmetno djelo priopćeno javnosti.

Usto, Sud je presudio da mogućnost kvalificiranja radnje kao priopćavanja javnosti zaštićenog djela podrazumijeva njegovo priopćavanje na poseban tehnološki način, koji se razlikuje od dotad korištenog načina, ili, ako to nije posrijedi, novoj javnosti, odnosno javnosti koju nisu uzeli u obzir nositelji autorskog prava kad su dali ovlaštenje za prvotno priopćavanje svojeg djela javnosti. U ovom slučaju, budući da je stavljanje na raspolaganje e-knjige u pravilu popraćeno dozvolom za korištenje kojom se korisniku koji je preuzeo predmetnu e-knjigu dopušta samo njezino čitanje pri čemu se koristi vlastitom opremom, valja smatrati da je priopćavanje poput onog koje je izvršilo društvo Tom Kabinet učinjeno javnosti koju nositelji autorskog prava još nisu uzeli u obzir i, prema tome, novoj javnosti.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 4293

Snimke s objave presude nalaze se na „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106